

Κώστας Χ. Πασχάλης

ΔΗΠΕΘΕ Σερρών: Το χρονικό ενός προαναγγεληθέντος θανάτου;

Την άμεση «προσαρμογή» της λειτουργίας των ΔΗΠΕΘΕ στα δεδομένα που δημιουργεί ο «Καλλικράτης», ζήτησε ο υπουργός Πολιτισμού σε ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, παρουσία διοικητικών παραγόντων και διευθυντών των περιφερειακών θεατρικών οργανισμών. Ο επαναπροσδιορισμός του θεσμού, είτε μεταξύ άλλων ο υπουργός, προς την κατεύθυνση της αναζήτησης πολιτιστικής ταυτότητας και ενδυνάμωσης της σχέσης του με τις τοπικές κοινωνίες, συνιστά τη βασική προτεραιότητα του υπουργείου.

Λέξεις «χαμένες στην μετάφραση» (δοκιμασμένη επί μακρόν πρακτική των κυβερνώντων), πίσω από τις οποίες εκφράζεται η δεινή και κατηγορηματική θέση της κυβέρνησης για σαρωτικές περικοπές δαπανών, στα πλαίσια πάντοτε της πολιτικής του Μνημονίου.

Στην ουσία ο υπουργός έρχεται με εύσχημο τρόπο να δώσει το τελειωτικό χτύπημα σε έναν θεσμό που, ούτως ή άλλως, νοσεί βαριά εδώ και πολλά χρόνια.

Να θυμηθούμε, στο σημείο αυτό, πως τα ΔΗΠΕΘΕ συστήθηκαν για να συμβάλλουν στην αποκέντρωση της θεατρικής δημιουργίας, φέρνοντας τη θεατρική τέχνη στην παραμελημένη επαρχία. Παράλληλα ο θεσμός αυτός κλήθηκε να παράσχει στην περιφέρεια όλες εκείνες τις απαραίτητες υποδομές για την «διάχυση» της θεατρικής παιδείας ώστε μέσα από οργανωμένους πυρήνες θεατρικής εκπαίδευσης να αναδειχθούν και να προβληθούν οι «εν υπνώσει» καλλιτεχνικές ανησυχίες των συμπολιτών μας. □ Επιχειρώντας σήμερα, είκοσι και πλέον χρόνια μετά την έναρξη λειτουργίας τους, να αποτιμήσουμε τη μέχρι τώρα πορεία των ΔΗΠΕΘΕ θα διαπιστώναμε (κάτι που κατά καιρούς έχουμε ήδη κάνει) πως ο θεσμός αυτός όχι μόνον εξέπεσε του αρχικού του χαρακτήρα, αλλά και εξελίχθηκε σε έναν γραφειοκρατικό, δυσκίνητο οργανισμό του οποίου η λειτουργία είναι ξεκομμένη από το κοινωνικό σύνολο, που καλείται τύποις να υπηρετήσει.

Τα ΔΗΠΕΘΕ στο σύνολό τους, σχεδόν, έχουν καταστεί «χώροι υποδοχής ανέργων ηθοποιών» που καλούνται από απλή υποχρέωση και μόνο να ανεβάζουν κάποια έργα «καλά δια την επαρχίαν».

Στο διάβα βέβαια της μακράς πορείας τους υπήρξαν και φωτεινές περιόδους όπου εμπνευσμένοι σκηνοθέτες (Παπαβασιλείου, Χατζάκης) καθώς και συνεπείς δημιουργοί (Ιωάννου) έδωσαν το δικό τους χαρακτηριστικό στίγμα. Στίγμα χωρίς όμως μεγάλη διάρκεια λόγω σειράς εγγενών αδυναμιών και δυσλειτουργικών αδυναμιών του ίδιου του θεσμού. Μία από τις βασικές δυσλειτουργίες ήταν και παραμένει η αντίληψη που θέλει τον εκάστοτε Δήμαρχο να τοποθετεί στη θέση του καλλιτεχνικού διευθυντή άνθρωπο της δικής του (συνήθως κομματικής) επιρροής.

Στις Σέρρες, για να έρθουμε και στο δικό μας ΔΗΠΕΘΕ, το οποίο έπασχε από τις ίδιες παθογένειες, κατά μία ευτυχή συγκυρία ανέλαβε καλλιτεχνικός διευθυντής ο Θεωδωρής Γκόνης. Αποκαλούμε δε τη συγκυρία αυτή ευτυχή επειδή, πέραν των όποιων ενστάσεων έχει ο οποιοσδήποτε (επιχειρηματολογημένες ή όχι), ουδείς μπορεί να παραγνωρίσει το ότι χάρις κυρίως στον κ. Γκόνη η πόλη μας κατάφερε να λειτουργήσει με πολύ μεγάλη επιτυχία το δικό της «μέγαρο πολιτισμού». Η ποιότητα του συνόλου (σχεδόν) των παραστάσεων και εκδηλώσεων που φιλοξενήθηκαν στα «Αστέρια» ήταν και παραμένει προφανής. Ενδεικτική άλλωστε τη επιτυχίας είναι και η αθρόα συμμετοχή των Σερραίων που για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια είχαν τη δυνατότητα να πάρουν μια καλή γεύση από ποιοτικές δημιουργίες, είτε αυτές αφορούν στο θέατρο είτε στη μουσική.

Αυτό που κατά τη γνώμη μας αποτέλεσε και το κομβικό σημείο της θητείας του, ήταν η έγκαιρη διάγνωση της φθίνουσας πορείας που είχαν πάρει εδώ και πολύ καιρό τα ΔΗΠΕΘΕ. Αντί, λοιπόν, να «επενδύσει» εξ' ολοκλήρου στις συνήθεις τετριμμένες λογικές του παρελθόντος (τρεις παραστάσεις το χρόνο, κάνουμε το χρέος μας και τελειώνουμε), έδωσε τη μεγαλύτερη βαρύτητα στην ανάδειξη της αίθουσας των «Αστεριών», την οποία και κατέστησε χώρο «ζωντανής» πολιτισμικής έκφρασης. Για πρώτη φορά είχαμε από την αρχή της καλλιτεχνικής σαιζόν κατατεθειμένο το αναλυτικό πρόγραμμα του συνόλου των εκδηλώσεων που θα φιλοξενούνταν στα «Αστέρια». Το πρόγραμμα αυτό περιλάμβανε επιλεγμένες θεατρικές και μουσικές

Κώστας Χ. Πασχάλης

ΔΗΠΕΘΕ Σερρών: Το χρονικό ενός προαναγγεληθέντος θανάτου;

παραστάσεις από σχήματα, κυρίως, των Αθηνών και φυσικά τις προκαθορισμένες παραστάσεις του ΔΗΠΕΘΕ. Φέτος, μάλιστα, το πρόγραμμα εμπλουτίστηκε και από παραστάσεις που φιλοξενήθηκαν με απρόσμενη επιτυχία στην «Πειραματική σκηνή» του θεάτρου..

Παραβλέποντας τις ενστάσεις που διατυπώθηκαν (είτε με τη μορφή ψιθύρων είτε με ενυπόγραφα ή ανυπόγραφα κείμενα), αυτό στο οποίο οφείλουμε να εστιάσουμε το κύριο ενδιαφέρον μας είναι πως η «ιστορία» του ΔΗΠΕΘΕ στην πόλη μας όχι απλώς περπάτησε, αλλά και έδειξε καινούργιους ελπιδοφόρους δρόμους. Για πρώτη φορά μετά από πάρα πολλά χρόνια η πόλη των Σερρών απέκτησε δημιουργική πολιτισμική πνοή που παρακίνησε το πανελλήνιο ενδιαφέρον, στην οποία σημαντικά συνέβαλαν βέβαια μεταξύ άλλων και οι προγραμματισμοί αντίστοιχων δράσεων από ιδιωτικούς ή δημόσιους φορείς, όπως η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη, ο Σύλλογος Φίλων Γραμμάτων και Τεχνών, η Εταιρεία Μελέτης Ιστορίας, το Μουσικό Γυμνάσιο... κ.ά.

Στη βάση όλων αυτών θεωρούμε πως οποιαδήποτε παρέμβαση είτε από την πλευρά του Υπουργείου, είτε από την πλευρά του Δήμου Σερρών, προς την κατεύθυνση της κατάργησης του ΔΗΠΕΘΕ Σερρών ή της αλλαγής του καλλιτεχνικού διευθυντή, θα ακύρωνε τη σημαντική δουλειά που έγινε τα τελευταία χρόνια, σπρώχνοντας ξανά την πόλη και το Νομό στη γνωστή στασιμότητα του παρελθόντος.

Είναι πραγματικά λυπηρό, στο όνομα προσωπικών φιλοδοξιών, διαφωνιών, εγωισμών, εμμονών ή γενικότερα διάφορων αυτοκαταστροφικών συνδρόμων, να αφήσουμε την πόλη μας να διολισθήσει εκ νέου στις αναχρονιστικές και αδιέξοδες αντιλήψεις του παρελθόντος. Πολύ δε περισσότερο όταν έχει δείξει (η πόλη μας) ότι έχει τις δυνάμεις και τις δυνατότητες να ανταποκριθεί στις υψηλές απαιτήσεις.